

ધોરણ : 8

ગુજરાતી

પાઠ : 11

કળાવી બા આવી

સભ-અધ્યયનપોશી સોલ્યુશન

(દ્વિતીય સત્ર)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:

G8.1 વિવિધ સાહિત્ય-સ્વરૂપ સાંભળે છે, સમજે છે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.

G8.2 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ, ચર્ચા, વર્ણન, વિશ્લેષણ કરી પોતાના અભિપ્રાયો વ્યક્ત કરે છે.

G8.8 વાંચેલાં પુસ્તકોનો સારાંશ અને પુસ્તક સમીક્ષા કરે છે.

G8.10 આશારે 5000 જેટલા શબ્દો જાણે છે અને શબ્દકોશની મદદથી માન્ય જોડણીનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.

G8.11 સાંભળેલી અનુભવજન્ય સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણી કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે છે.

G8.16 કાવ્યપંક્તિ, સૂક્તિઓ વગેરે સમજે છે અને વિચાર વિસ્તાર કરે છે.

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. ધંધાથે બહાર વસેલાં કુટુંબીજનો ક્યા ક્યા પ્રસંગોએ વતનમાં આવે છે?

► ધંધા અર્થે બહાર વસેલા કુટુંબીજનો દિવાળીના વેકેશનમાં લઘુ પ્રસંગે કે કોઈના મરણ પ્રસંગે તથા નાના મોટા પ્રસંગો પર વતનમાં આવે છે

2. વિદાય થતા ભાઈઓના કુટુંબમાં કોણ કોણ હતું?

➤ વિદાય થતા ભાઈઓમાં સૌથી મોટા ભાઈના કુટુંબમાં પત્ની અને બાળકો હતા બીજા બે ભાઈઓના કુટુંબમાં તેઓ અને તેમની નવપરાણિત પત્નીઓ હતી.

3. સંતાનોની વિદાયની આગાલી રાતે વડીલોના મનમાં કેવી સ્થિતિ હતી?

➤ વિદાયની આગાલી રાતે વડીલોનાં ચિત્તમાં સ્વજનોના થનારા વિરહનું દૃષ્ટિ હતું. પુત્રો, પુત્રવધૂઓ અને તેમનાં બાળકોની સાથે આનંદ માણી રહેલા વડીલો માટે મિલનની આ છેલ્લી રાત હતી. બીજે દિવસે તો તેમનાં સંતાનો પરિવાર સાથે પોતાના ધંધાર્થે જતાં રહેવાનાં હતાં. ઘર ખાલી થઈ જવાનું હતું. હવે એ સૂમસામ ઘરમાં તેમણે સંતાનો વગરનું પોતાનું એકાકી જીવન વિતાવવાનું હતું.

4. તમારા પરિવારમાંથી કોઈ ધંધાર્થે / નોકરી માટે બહાર વસેલું છે?
કોણ? ક્યાં?

➤ હા, મારા પરિવાર માંથી મારો મોટોભાઈ ધંધાર્થે અમદાવાદ વસેલો છે.

5. દિવાળીના તહેવારની ઉજવણી તમારા ઘરમાં કઈ રીતે કરવામાં આવે છે?

➤ દિવાળીના તહેવારમાં અમારા ઘરમાં સૌ પ્રથમ ઘરની સાફ-સફાઈ કરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ ઘર શાણગારવામાં આવે છે. રંગોળી બનાવવામાં આવે છે. બાળકો ફટાકડા ફોડે છે. અને નાના મોટા સૌ દિવાળી પર્વની ઉજવણી કરે છે.

પ્રશ્ન 2. નીચેની કાવ્યપંક્તિનો ભાવાર્થ તમારા શબ્દોમાં લખો.

1. નિહાજ્યો સૌ વચ્ચે નિયત કરી બેઠો નિજ જગા,

ઉવેખી એને સૌ જરદ વળી વાતે સૂઈ ગયાં.

➤ ધંધાર્થે દૂર વસતા સંતાનો તેમના પરિવાર સાથે દિવાળીની રજાઓમાં તેમના માતા-પિતાને અને ફોઇને મળવા આવ્યા છે. ત્યારબાદ દિવાળીની રજાઓ પૂરી થવાની છે. આગામના દિવસે સંતાનો પોતાના કામ ધંધા અથે પોતાના શહેરમાં જતા રહેવાના છે. માટે માતા-પિતા અને ઘરમાં રહેતા વિધવા-ફોઇ સૌએ તેમના નસીબમાં લખાયેલ વિરહને મિલનની (આગલી) રાત ને સૌની વચ્ચે પોતાનું આસન નક્કી કરીને બેઠેલા જોઇ એના તરફ ધ્યાન આવ્યા વગર વૃદ્ધજનો વાત કરતાં-કરતાં સૂઈ ગયા.

પ્રશ્ન 3. શાળા-પુસ્તકાલયનાં પુસ્તકોમાંથી માતાને લગતી પંક્તિઓ શોધીને લખો.

- મા તે મા બીજા બધા વગડાના વા.
- એક માતા સો શિક્ષકની ગરૂજ સારે.
- છોકુ કછોકુ થાય માતા કુમાતા ન થાય.
- માની ગરૂજ કોઈના સારે.
- ગોળ વિના મોળો કંસાર, મા વિના સુનો સંસાર.
- જનની અને જન્મભૂમિ સ્વર્ગથી પણ મહાન છે.

પ્રશ્ન 4. નીચે આપેલાં વાક્યો “વળાવી બા આવી” કવિતાની કઈ પંક્તિનો અર્થ ધરાવે છે તે શોધીને લખો.

1. પોતાનાં સંતાનો ધંધાર્થે દુર દુર વસેલાં છે.

➤ વસેલાં ધંધાર્થે દુર-સુદુર સંતાન નિજના

2. અરધી વસ્તી ઓછી થઈ ગઈ, આખું ઘર શાંત થઈ ગયું.

➤ ગયા અડધી વસ્તી, ઘર થઈ ગયું શાંત સઘળું

3. આખા ઘરમાં વિરહ વ્યાપેલો જોયો ન તે પગાણિયે જ બેસી પડી.

➤ ગૃહ વાપી જોયો વિરહ, પડી બેસી પગાણિયે

4. પોતાનાં બધાં સંતાનોને એક પણી એક વળાવીને બા આવી.

➤**વળાવી બા આવી નિજ સકલ સંતાન કુમરઃ**

5. સવારે ભાલ્ભીનો ભર્યો પરિવાર લઈને ભાઈ ઉપડ્યા.

➤**સવારે ભાલ્ભીનું ભર્યું ઘર લઈ ભાઈ ઉપડ્યા**

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો.

1. વિધવા છીના નામ આગળ માનારે વપરાતું વિશેષણ

➤ ગંગાસ્વરૂપ

2. નવી પરણેલી સ્ત્રી

➤ નવોઢા

3. પ્રિય વચન બોલનારી અને ધીમું ધીમું હસતી

➤ પ્રિયવચનમંદસ્મિતવતી

4. પ્રિયજનોનો વિયોગ

➤ વિરદ્ધ

5. ઘરમાં પ્રસરેલું

➤ ગૃહ વ્યાપી

પ્રશ્ન 6. અલગ પડતો શબ્દ છેકી નાખો.

1. ધંધો, વ્યવસાય, વેપાર, નોકરી
2. જનની, જાણકી, માતા, જનેતા
3. સ્મિત, હાસ્ય, રુદ્ધન, મલકાટ
4. પિતા, જનક, તાત, પ્રશ્નત્વ
5. રાત્રિ, નિશા, અંધારું, રજની

પ્રશ્ન 7. “મા તે મા બીજા બધા વગડાના વા” વિશે તમારા શબ્દોમાં વર્ણન લખો.

➤ માનું વાત્સલ્ય અનોખું હોય છે. જેમ ગાય વાઇરડાને જન્મ આપે છે,
એને પીડા થાય છે. વાઇરડું ગંદું હોય, પણ ગાય એની પરવા કર્યા
વગર વાઇરડાને જુભથી ચાટે છે. માના વાત્સલ્યની આ રીત નિરાશી
હોય છે. બાળક તરફ માતાને સ્વાર્થદિષ્ટ કે દોષદિષ્ટ હોતી નથી. જ
રીતે ગાય તેના ગંદા વાઇરડાને ચાટી ચાટીને સ્વચ્છ બનાવે છે તે જ
રીતે વાત્સલ્યથી માતા શિશુના દોષ સામે જોતી નથી.

- માતાના પ્રેમમાં દોષને ગુણ બનાવી લેવાની અપ્રતિમ શક્તિ હોય છે.
- માની મમતા અમૃતથી પણ વધુ મધુર હોય છે. નદીને કોઈએ કહ્યું : "આ કંઠે ઊગેલાં વૃક્ષો તને કેવાં પજવે છે ! તારા પાણીમાં પાંડેસાં નાખી તને ગંધું કરે છે. વૃક્ષો ઉપર બેઠેલાં પંખીઓ પણ તારા પાણી ઉપર જતજાતનો કચરો નાખે છે. તું એમને ઉઘેડીને ફેંકી દે ને."
- નદીએ કહ્યું : "આવું મારાથી શી રીતે બને? મારા પાણીથી પોષી મેં એમને ઉછેયો છે. હું એમની મા છું."
- આમ, પોતાનાં સંતાનોને લાડ લડાવતી દરેક મા વાત્સલ્યમૂર્તિ છે.

Thanks

For watching